نشریه فرهنگ و ارتقای سلامت فرهنگستان علوم پزشکی
دوره هشتم، شماره دوم، تابستان ۱۴۰۳، صفحات ۱۹۹ تا ۲۰۱

نامه به سردبیر

مشخصات مطلوب رییس نظام سلامت دیجیتال کشور*

دریافت مقاله: ۱۴۰۳/۰۶/۲۹ پذیرش مقاله: ۱۴۰۳/۰۶/۲۹

بخش ۱: بایست‌های جایگاهی

۱. شایسته است مرکز مدیریت آمار و فناوری اطلاعات به مرکز مدیریت سلامت دیجیتال تغییر نماید.

۲. موضوعات سلامت دیجیتال کشور، فرامعاونتی وفراوزارتی است؛ لذا انتظار می‌رود رییس مرکز مدیریت سلامت دیجیتال وزارت بهداشت: دارای اختیارات فرامعاونتی و زیر نظر مستقیم وزیر بهداشت (و عضو شورای معاونان) باشد.

- در تمامی کمیته‌ها و شوراهای فرا وزارتی، دبیری ساختار مربوط را برعهده داشته باشد.
- در کلیه کمیته‌ها و شوراهای فراوزارتی، دبیری ساختار مربوط را برعهده داشته باشد.

۳. مرکز مدیریت سلامت دیجیتال، می‌بایست دارای ساختار تشکیلات متناسب با شرح برنامه و انتظارات ذکر شده در بخش حوزه‌های مسئولیت و انتظارات (بخش‌های ذیل) باشد.

۴. مرکز مدیریت سلامت دیجیتال، می‌بایست دارای اختیارات اعتباری و بودجه‌ای پیوست‌های فناوری اطلاعات و هوش مصنوعی تمامی پروژه‌ها و برنامه‌های مرتبط معاونت‌ها باشد. این سهم در هیچ پروژه مرتبطی نمی‌بایست از ۱۰ درصد کل اعتبارات پروژه کمتر باشد.

۵. به دلیل حجم روزمره فعالیت‌های فناوری اطلاعات ساختمان‌های وزارت بهداشت، اعم از شبکه، امنیت، ایستگاه‌های کاری، اتوماسیون، وب سایت، و ....، این وظایف از حوزه مرکز مدیریت سلامت دیجیتال خارج و به اداره ای زیرمجموعه معاونت توسعه واگذار شود.

بخش ۲: حوزه‌های مسئولیت

انتظار می‌رود رییس مرکز مدیریت سلامت دیجیتال، مدیریت، رهبری، و راهبری پنج حوزه زیر را براساس نقشه راه و برنامه راهبردی متناسب بر عهده داشته باشد:

۱. **حوزه رگولاتوری نظام سلامت دیجیتال کشور:** شامل تنظیم مقررات، تعرفه‌ها، استانداردها و ارزیابی صلاحیت‌ها و انتخاب، تنظیم‌گری و نظارت بر اوپراتورهای حیطه سلامت الکترونیک

۲. **حوزه آمار و اطلاعات:** شامل پایش، رصد و تحلیل اطلاعات از ثبت داده، نگهداری، جمع‌آوری، تجزیه و تحلیل داده‌های بهداشتی و درمانی و عمومی حوزه سلامت

۳. **حوزه هوش مصنوعی و سیستم‌های هوشمند:** شامل توسعه، پیاده‌سازی و نظارت بر فناوری‌های هوش مصنوعی در حوزه سلامت، از جمله تحلیل داده‌های پزشکی، سیستم‌های پشتیبانی تصمیم‌گیری، تشخیص هوشمند، پیش‌بینی بیماری‌ها و ارتقاء نوآوری‌های مبتنی بر هوش مصنوعی در خدمات بهداشتی و درمانی

۴. **حوزه امنیت و محرمانگی:** شامل تضمین امنیت اطلاعات و داده‌های سلامت، حفاظت از حریم خصوصی بیماران، تدوین و اجرای سیاست‌ها و استانداردهای امنیت سایبری، نظارت بر رعایت مقررات محرمانگی و مدیریت ریسک‌های مرتبط با امنیت اطلاعات در سامانه‌های سلامت

۵. **حوزه زیرساخت سامانه‌های ملی و وزارت بهداشت:** شامل مدیریت مراکز داده، شبکه‌های اطلاعاتی و زیرساخت‌های ملی

بخش ۳: انتظارات دوران مسئولیت

انتظار می‌رود رییس مرکز مدیریت سلامت دیجیتال، در دوران مسئولیت خود، حداقل پنج هدف راهبردی زیر را محقق نماید:

۱. **تحقق دسترسی شهروندان و پزشکان به پرونده الکترونیک سلامت**

- زیرساخت‌های استقرار پرونده الکترونیک سلامت را آماده و تمامی مراکز سلامت را به آن متصل نماید؛
- امکان دسترسی شهروندان (به پرونده خود) و پزشکان مجاز (با اجازه صاحب پرونده و در چارچوب رعایت حریم خصوصی و قواعد محرمانگی) به این پرونده مهیا نماید.

*برگرفته از مباحث سی‌وششمین جلسه کارگروه سلامت دیجیتال

[Downloaded from ijhp.ir on 2026-11-22]

۲. طراحی و پیاده‌سازی بستر الکترونیک نظام پزشکی خانواده و نظام سطح‌بندی و ارجاع

- زیرساخت‌های الکترونیک مربوط به نوبت‌دهی ملی، نظام ارجاع چندسطحی، سیستم بازخورد و پایش کیفیت خدمات، نظام پرونده پزشکی خانواده و هماهنگی با نظام بیمه‌ای مبتنی بر پزشکی خانواده را طراحی و پیاده‌سازی نماید؛
- سامانه ملی پایش نظام ارجاع را از روی نقشه مقرر سطح‌بندی خدمات، از طریق واگذاریبا کمک دانشگاه‌ها و بخش خصوصی طراحی و پیاده‌سازی نماید و در اختیار معاونت‌های مربوطه قرار دهد.

۳. طراحی و استقرار نظام رگولاتوری و اپراتوری سلامت الکترونیک

- تشکیلات و ساختار لازم برای شکل‌گیری نظام رگولاتوری طراحی و به اجرا گذاشته شود؛
- فراخوان‌های اپراتوری با رفع انحصار و تسهیل رقابت آزاد مبتنی بر کیفیت حداکثری برگزاری و اپراتورهای بزرگ تا کوچک سلامت الکترونیک با محدوده اختیارات سطح‌بندی شده و مبتنی بر تعرفه‌های تعیین شده برگزار و بسترهای مورد نیاز اپراتورها برای ارائه خدمات نوین سلامت، و تضمین امنیت و کیفیت خدمات تأمین شود؛
- چارچوب‌های مقرراتی برای رگولاتوری نظام سلامت الکترونیک شامل: تنظیم تعرفه‌ها، استانداردها و ارزیابی صلاحیت‌ها در حوزه سلامت دیجیتال با تشکیل گروه‌های خبرگانی و استفاده از مشاوره صاحبنظران تدوین و به اجرا گذاشته شود.

۴. نظام جامع ثبت یکپارچه داده‌های سلامت

- توسعه و پیاده‌سازی استانداردهای یک نظام جامع ثبت اطلاعات سلامت که بتواند تمامی داده‌های بهداشتی و درمانی را از سطوح مختلف نظام سلامت (اعم از مراکز درمانی، بیمارستان‌ها، مراکز بهداشت، و مطب‌های خصوصی) به‌صورت یکپارچه جمع‌آوری و به صورت یکپارچه و متحد ذخیره نماید؛
- هماهنگی و تعامل‌پذیری بین سامانه‌های مختلف ثبت داده‌ها در حوزه سلامت و ایجاد پایگاه‌های اطلاعاتی استاندارد و به‌روزرسانی‌شده برای تحلیل و استفاده از داده‌های بهداشتی را تحقق دهد؛
- زیرساخت‌های لازم برای تبادل اطلاعات بین مراکز مختلف درمانی و ایجاد امکان دسترسی سریع و آسان به داده‌های جامع سلامت برای انجام پژوهش‌های بزرگ و انجام تصمیم‌گیری‌های بالینی، پژوهشی و مدیریتی را فراهم نماید؛
- از استفاده بهینه از این داده‌ها برای بهبود سیاست‌گذاری‌های بهداشتی و درمانی، انجام تحقیقات علمی، و ارتقاء کیفیت ارائه خدمات بهداشتی و درمانی حمایت نماید.

۵. طراحی و استقرار نظام یکپارچه پایش، رصد و تحلیل هوشمند اطلاعات و بازراه‌اندازی رصدخانه اطلاعات سلامت کشور

- زیرساخت‌های جامع و یکپارچه برای پایش و رصد هوشمند اطلاعات بهداشتی و درمانی در سراسر کشورفراهم شود به‌گونه‌ای که داده‌ها به‌سرعت، تحلیل و گزارش‌گیری شوند؛
- رصدخانه اطلاعات سلامت کشور به‌منظور تجمیع و تحلیل کلان‌داده‌های سلامت و استفاده از هوش مصنوعی برای تصمیم‌گیری‌های راهبردی در سطح ملی بازطراحی و به اجرا گذاشته شود.

بخش ۴: شایستگی‌های فردی رییس مرکزمدیریت سلامت دیجیتال

انتظار می‌رود:

۱. رییس مرکز از پایه تحصیلات مرتبط شامل کارشناسی ارشد یا ترجیحا دکترا در یکی از رشته‌های مرتبط مانند فناوری اطلاعات، آمار، مهندسی کامپیوتر، مدیریت فناوری اطلاعات، فناوری اطلاعات سلامت، مدیریت اطلاعات سلامت و انفورماتیک پزشکی برخوردار باشد.

۲. رییس مرکز از پایه تجربیات مرتبط برخوردار باشد. این تجربیات شامل حداقل ۱۰ سال تجربه کاری در زمینه فناوری اطلاعات و آمار و انفورماتیک است که حداقل پنج سال آن با سابقه مدیریتی در سطح دانشگاه‌های علوم پزشکی یا سازمان‌های مرتبط در حوزه سلامت باشد.

۳. رییس مرکز از توان مدیریتی، رهبری و راهبری قوی نظام سلامت دیجیتال برخوردار باشد، به عبارتی این فرد باید با اصول نظام مدیریت فناوری اطلاعات و برنامه‌ریزی و مدیریت راهبردی کلان پروژه‌های فناوری اطلاعات، تکنیک‌های ارتباطی و مدیریتی قوی در پیشبرد تیمی پروژه‌ها و روش‌های تحلیل و حل مسائل پیچیده با راهکارهای مرتبط با فناوری اطلاعات و هوش مصنوعی در سطحی ملی و مهارت‌های ارتباطی و زبانی (زبان انگلیسی) در سطح بین‌المللی آشنا باشد.

۴. رییس مرکز می‌بایست مطلع به قوانین و مقررات، اسناد بالادستی و چارچوب‌های جاری حیطه فناوری اطلاعات حاکمیت داده، هوش مصنوعی و سلامت دیجیتال کشور اعم از قوانین عمومی‌حاکم بر دولت، وزارت بهداشت، قوانین برنامه توسعه، اسناد چشم‌انداز و ..... باشد.

۵. رییس مرکز می‌بایست آشنا به اعم مفاهیم پایه حوزه‌های زیرمجموعه و موضوعات مرتبط با حوزه سلامت دیجیتال در سطح دانش روز ملی و بین‌المللی باشد.

[Downloaded from ijhp.ir on 2026-11-22]

بخش ۵: ارزیابی عملکرد

شایسته است عملکرد رییس مرکزمدیریت سلامت دیجیتال در پایان هر سال، براساس شاخص‌های زیر (و در صورت تأمین حداقل اختیارات، اعتبار، تشکیلات و نیروی انسانی مورد نیاز) توسط ارگان‌های خبرگانی بیرونی ارزیابی شود:

۱. میزان تحقق اهداف سلامت دیجیتال قانون برنامه هفتم توسعه متناسب با سال برنامه
۲. میزان تحقق اهداف برنامه راهبردی سلامت دیجیتال، براساس نقشه راه و برنامه راهبردی مصوب سلامت دیجیتال (مصوب شورای عالی سلامت دیجیتال وزارت بهداشت)
۳. میزان تحقق انتظارات ذکر شده در بخش سوم این سند به عنوان انتظارات عمده مسئولیتی

تقدیر و تشکر

از زحمات آقای دکتر محمود تارا، جانشین رییس محترم کارگروه و آقای دکتر منصور خالقی، دبیر محترم کارگر و اعضای محترم کارگروه تشکر می‌نمایم.

Letter to Editor

Desirable Charachtristics of the National Digital Health in Iran System*

*From the Discussions of the 36th Digital Health Working Group meeting

[Downloaded from ijhp.ir on 2026-11-22]